

Oslo, 8. desember 2008

Statsminister Jens Stoltenberg
Finansminister Kristin Halvorsen
Olje- og energiminister Terje Riis-Johansen
Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim
Samferdselsminister Liv-Signe Navarsete
Nærings- og handelsminister Sylvia Brustad

FORSLAG TIL REGJERINGENS KRISEPAKKE FOR BYGGENÆRINGEN

Norges Naturvernforbund kommer herved med innspill til regjeringens varslede krisepakke for å øke aktiviteten innen bygg og anlegg. Naturvernforbundet har konkrete forslag til hvordan regjeringen både kan bekjempe arbeidsløshet og bidra til reduserte klimautslipp.

Regjeringen har selv påpekt at finanskrisen må brukes til å utnytte potensialet for miljøvennlig energi og energieffektivisering i Norge. Naturvernforbundet ber derfor om at krisepakken innrettes på en måte som fremmer de beste miljøtiltakene.

Naturvernforbundets forslag til tiltak er basert på 3 områder:

1. Energieffektivisering
2. Jernbane
3. Gangveier og sykkelveier

1. Energieffektivisering

Energieffektivisering vil i følge både FNs klimapanel (IPCC) og det Internasjonale Energibyrådet (IEA) være det tiltaket som raskest gir oss de største utslippsreduksjonene av klimagasser.

Energirådets utredning¹ viser hvordan vi kan nå målet om 20 % energieffektivisering frem til 2020. Dagens stasjonære energiforbruk på land er på ca. 180 TWh. En 20 % effektivisering vil gi en gevinst på 36 TWh. I Energirådets utredning legges NVEs metode for nåverdiberegning av energiprojekter til grunn. I dette regnestykket er kundenes betalingsvillighet satt til 65 øre/KWh hos forbruker, levetiden for investeringene til 20 år, og diskonteringsrenten til 6,5 %. 20 % effektivisering vil da gi samfunnsøkonomiske verdier på over 250 milliarder kroner.

Bygg- og eiendomssektoren har et energiforbruk på ca. 82 TWh. En energieffektivisering på 20 % gir en frigjøring på 16 TWh, nær halvparten av den totale gevinsten på 36 TWh. Med en total samfunnsøkonomisk verdi av 20 % generell energieffektivisering på over 250 milliarder, innebærer det at det er lønnsomt med en investering på over 100 milliarder kroner for å oppnå dette målet innen bygg og eiendom. Naturvernforbundet vil legge til at potensialet for energieffektivisering er betydelig større enn målet på 20 %.

Naturvernforbundet foreslår følgende økonomiske tiltak til regjeringens krisepakke:

a) Rentefrie lån for energieffektiviseringstiltak i bygg og eiendom i norske kommuner og fylkeskommuner

---

¹ Energirådet – utredning Energieffektivisering 2008, 21.11.2008

Tiltaket bør i prinsippet gjelde alle typer virksomheter, men man kan begynne i offentlig sektor. Det er også grunnlag for å gi gunstigere vilkår for offentlig sektor da dette er investeringer i en infrastruktur som gir fremtidig lavere offentlige driftskostnader.

Forslag til modell:

- Rentefrie lån på inntil 10 kr per frigjorte/sparte kWh
- Minimum 10 % egenandel
- 2 kr per frigjorte kWh omgjøres til tilskudd

Disse tiltakene vil bidra til å innfri følgende resultater:

- Oppfyllelse av EUs krav om 20 % forbedret energieffektivitet innen 2020
- Oppfyllelse av EUs krav om 20 % økt fornybarandel innen 2020
- Frigi energi som ved eksport av CO₂-fri kraft vil kutte utslippene med 18 millioner tonn CO₂/år (Kvoteverdi ut i fra 20 års levetid x 200 kr/tonn er 72 milliarder NOK)²

Grunnlaget for modellen:

- Rentefrie lån på inntil 10 kr per frigjorte kWh

Nåverdien av en frigjort kWh er ca. 10 x kWh prisen³. Fremtidig sluttbrukerpris på 1 kr/kWh er ikke et urimelig anslag. I tillegg er dette tiltak som vil skape en varig infrastruktur med reduserte driftskostnader i mange tiår fremover. Tiltak som gjennomføres innenfor denne kostnadsrammen er lønnsomme eller gratis klimatiltak.

- Minimum 10 % egenandel

Basert på ENOVAs erfaringer synes investeringsviljen til energifrigjøring under dagens rammebetingelser til offentlige og private aktører å være i størrelsesorden 1,1 til 1,2 NOK/kWh. Egenandelen bør derfor settes til 1 kr/kWh og derved minimum 10 %.

- 2 kr per frigjorte kWh omgjøres til tilskudd

Om den frigjorte energien eksporteres som CO₂-fri energi, vil dette bety en utslippsreduksjon i det europeiske kraftsystemet på 0,5 kg/kWh. Antatt en levetid for prosjektene på 20 år og en kvotepris på 200 kr/tonn, gir dette en verdi på 2 kr per frigjorte kWh. Selv om dette bare utgjør en av miljøfordelene ved redusert energiforbruk, foreslår Naturvernforbundet at tilskuddet settes til 2 kr/kWh, et beløp som også er rimelig i forhold til støtte som gis til nye fornybare energikilder.

b) Skattefradrag for energieffektiviserende tiltak i private bygg

For at potensialet for energieffektivisering i private bygg skal utløses, bør det innføres et skattefradrag for utgifter knyttet til energieffektiviserende tiltak. Dette vil kunne føre til økt aktivitet i byggenæringen. Ved å dokumentere utgifter til disse tiltakene vil det kunne gis skattefradrag på 30 % av investeringer på inntil 10 kr per frigjorte kWh.

Naturvernforbundet foreslår i tillegg følgende tiltak:

c) Opplæring

Alle som blir arbeidsledige i bygg- og anleggsnæringen må, for å få midler fra NAV, gjennomføre kurs i ny byggeteknisk forskrift og påfølgende kurs i bygging av lavenergihus og passivhus. Denne kompetansen vil kunne gjøre dem mer

² SINTEF Energiforskning på oppdrag fra EBL

³ NVEs håndbok og metode for nåverdiberegning av energiprojekter med 20 års levetid og diskonteringsrente på 6,5 %.

attraktive på arbeidsmarkedet. I tillegg bør det settes i gang andre opplæringstiltak i sektoren for å sikre kompetanse på energieffektivisering.

d) Bygging av 50 passivhus

Det bør bygges 50 forbildeprosjekter på passivhus i norske kommuner. Disse passivhusene må etableres som læringsarenaer for arkitekter, ingeniører, byggmestere, og andre i bransjen.

2. Jernbane

Naturvernforbundet foreslår å:

- Øke det forebyggende vedlikeholdet, for å redusere risikoen for driftsavbrudd
- Satse på rassikring
- Fremskynde bygging av flere kryssingsspor, for å øke kapasiteten på eksisterende baner. I tillegg til fremskynding av kryssingsspor som er under planlegging, ber vi Jernbaneverket vurdere muligheten for å etablere kryssingsspor der det trengs lite planlegging, f.eks. på tidligere stasjoner der Jernbaneverket eier arealer. Det ideelle er å bygge lange kryssingsspor med samtidig innkjør, men vi mener det vil være riktig å vurdere bygging av kortere kryssingsspor (gjerne ned mot 300 meter) på strekninger der det er mye persontrafikk (korte tog) dersom dette kan gjøres raskt og billig. Aktuelle steder kan være: Prestebakke på Østfoldbanen, Råstad og Jåberg på Vestfoldbanen, Hynnekleiv og Vatnestrøm på Sørlandsbanen, Upsete og Ygre på Bergensbanen, Ilseng og Barkald på Rørosbanen, Driva på Dovrebanen, Setså og Valnesfjord på nordre del av Nordlandsbanen m.m.
- Øke plankapasiteten for større, sammenhengende utbygging betydelig
- Fremskynde større investeringsprosjekt: Oslo–Ski, Eidanger-parsellen og Gardermoen–Hamar (i ny østlig trasé)

Vi viser ellers til innspill i NTP-prosessen om Naturvernforbundets prioriteringer i samferdselssektoren.

Vi vil likevel understreke at tiltakene for å løse finanskrisen må ivareta hensynet til miljøet. Dette er en god anledning til å gjennomføre tiltak som også reduserer Norges klimagassutslipp, og på denne måten bedre ruster oss for den innsatsen som må settes inn for å overholde Norges internasjonale forpliktelser. Finanskrisen må ikke føre til at det settes i gang flere store veiprojekter, og dermed fortsetter å øke klimagassutslippene fra transportsektoren.

I den grad det gis ekstra bevilgninger til veisektoren, bør disse brukes på trafikk- og rassikringstiltak, som ikke skader miljøet.

3. Gangveier og sykkelveier

Å gå og sykle er miljøvennlig og sunt, nå må det bli enkelt og trygt! Mange steder gjør manglende tilrettelegging det vanskelig eller utrygt å gå eller sykle. I de store byområdene trenger syklistene sykkelveier og sykkelfelt der de kan ferdes trygt og effektivt, og i mindre tettbygde områder er det mange veier som mangler parallelle alternativer for gående og syklende.

Statsbudsjettet for 2009 legger opp til en nasjonal oppfølgingsgrad for gang- og sykkelveier på bare 84 prosent i forhold til Vegdirektoratets handlingsprogram. Selv om oppfølgingsgraden er høyere i storbyområdene, kommer man heller ikke her helt i mål.

For å øke utbyggingen av sykkelfelt, sykkelveier og gang- og sykkelveier er det nødvendig med både økte økonomiske rammer og økt tempo i planavklaringene for gang- og sykkeltiltak i byene. Plankapasiteten i Statens vegvesen og i kommunene er en kritisk faktor.

Naturvernforbundet foreslår å:

- Øke bevilgningene til og plankapasiteten i Statens vegvesen for tiltak for gående og syklende slik at målet om bygging av 296 km veg tilrettelagt for gående og syklende i perioden 2006–2009 kan nås
- Bruke tiltaksmidler aktivt for å styrke plankapasiteten i kommunene for å legge til rette for gående og syklister
- Innføre kurs-/utviklingsprogram for arbeidsledige arkitekter/ingeniører på stedsutvikling på de myke trafikantenes premisser

Avslutning

Naturvernforbundets forslag til regjeringens krisepakke er tiltak som kan redusere både arbeidsløsheten og utlippene av klimagasser. Forslagene vil øke aktiviteten innen bygg og anlegg betydelig. Tiltakene kan iverksettes i løpet av kort tid, men enkelte av forslagene har også et lengre tidsperspektiv.

Med vennlig hilsen
Norges Naturvernforbund

Lars Haltbrekken
Leder

Kopi:
Stortingets finanskomite
Stortingets energi- og miljøkomite
Stortingets næringskomite
Stortingets transport- og kommunikasjonskomite
Jernbaneverket
Statens vegvesen
Enova
LO
NHO
EBL
Partienes stortingsgrupper